

Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları ile Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliklerinin İncelenmesi

Hakan İbili*, Mehmet Özbaş**

Makale Geliş Tarihi:31/01/2025

Makale Kabul Tarihi:01/05/2025

DOI: 10.35675/befdergi.1630664

Öz

Akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri ile çevrim içi ölçme ve değerlendirme konusundaki özyeterliklerinin belirli demografik değişkenler doğrultusunda incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde görev yapan 278 akademisyen ile gerçekleştirilmiştir. Veriler kişisel bilgilere ek olarak akademisyenlerin dijitalleşme durumlarını ve çevrim içi ölçme-değerlendirmeye yönelik özyeterliklerini ölçen ölçekler ile toplanmıştır. Araştırma neticesinde, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının genelde ve alt boyutlarda iyi ve çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin genelde ve alt boyutlarda ise yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının sahip oldukları unvanlara ve cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılığın olmadığı fakat yaş, kıdem ve çalışma alanlarına göre anlamlı olarak farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer araştırma sonuçlarına göre ise akademisyenlerin çevrim içi ölçme ve değerlendirme özyeterliklerinin cinsiyetlerine, çalışma alanlarına ve unvanlarına göre anlamlı olarak farklılıklar oluşmadığı fakat yaşlarına ve kıdemlerine göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme durumları, demografik değişkenler, akademisyenler, çevrim içi ölçme değerlendirme

Investigation of Academicians' Digitalization Status and Self-Efficacy for Online Measurement and Evaluation

Abstract

In this study, which aims to examine the digitalization levels of academicians and their self-efficacy in online measurement and evaluation in line with certain demographic variables, descriptive and relational survey model, which is one of the quantitative research methods, was used. The research was carried out with 278 academicians working at Erzincan Binali Yıldırım University in the 2023-2024 academic year. In addition to personal information, the data were collected with scales that measure the digitalization status of academicians and their self-efficacy towards online assessment and evaluation. As a result of the research, it was concluded

* Millî Eğitim Bakanlığı, Mehmetçik Ortaokulu, Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Erzincan,

Türkiye, hakanibili2004@gmail.com, ORCID:0000-0001-7954-6636

** Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Bilimleri fakültesi, Eğitim Yönetimi Bölümü,

Erzincan, Türkiye, ozbas68@gmail.com, ORCID:0000-0002-7830-4763

Kaynak Gösterme: İbili, H., & Özbaş, M. (2025). Akademisyenlerin dijitalleşme durumları ile çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterliklerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(48), 1418-1452.

that the digitalization status of academicians was generally and sub-dimensions were good and their online assessment and evaluation self-efficacy was generally and at a high level in sub-dimensions. In addition, it has been concluded that there is no significant difference in the digitalization status of academicians according to their titles and gender, but they differ significantly according to their age, seniority and fields of study. According to the results of other studies, it was concluded that the online measurement and evaluation self-efficacy of academicians did not differ significantly according to their gender, field of study and title, but differed significantly according to their age and seniority.

Keywords: *Digitalization status, demographic variables, academics, online assessment and evaluation*

Giriş

İnsanlık, taş aletlerden sanayi devrimindeki makinelere, elektriğin keşfinden dijital çağa uzanan yolculuğunda, teknolojiyi sürekli geliştirerek, 21. Yüzyılda yapay zekâ, robotik ve uzay keşfi gibi çok daha ileri seviyelere ulaşmıştır. 21. Yüzyılın başlarından itibaren dijital teknolojilerin hızlı yayılımıyla birlikte bilgide ve bilgi teknolojilerinin yapısında meydana gelen değişim, ekonomik ve sosyal hayata yansıyacak biçimde dünyada köklü değişim sürecini başlatmıştır (Türker, 2018). 2019 Yılında dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ile birlikte bu değişim süreci daha da hızlanmış ve küresel ölçekte birçok alanı derinden etkilemiştir. Bu alanlardan biri de eğitim dünyasıdır. Salgının yol açtığı en önemli değişikliklerden biri, yüz yüze eğitim uygulamalarından, uzaktan eğitim uygulamalarına geçiş olmuştur (İbili, 2022). Uzaktan eğitim uygulamaları, bütün dünyada küresel olarak, eğitim sisteminin düzenlenişi ve örgütlenmesinde, öğretim teknolojilerinde, öğretim tasarımı, geri dönüşü olanaksız bir değişim yaratmıştır.

Çevrim içi ölçme değerlendirme, öğrencileri, süreç odaklı ve sürekli izleme fırsatları yaratmaktadır. Akademisyenlerin öğrencilerinin öğrenme süreçlerini, okul dışında; yani evlerinde de takip etmelerine olanak sağlamaktadır. Çevrim içi ölçme değerlendirmenin geleneksel ya da klasik ölçme değerlendirme yöntemlerine göre en önemli avantajı, öğrencilerin öznel ya da kendilerine özgü bireysel performanslarının saptanmasında sağladığı kolaylıklardır.

Uzaktan veya çevrim içi öğrenme, gerçekte yeni ortaya çıkmış bir fikir değildir. Çevrim içi öğrenme, dijital öğrenme, e-öğrenme ve sanal eğitim terimleri, aynı anlamlara gelmekte ve birbirlerinin yerine sıklıkla kullanılmaktadır (Traxler, 2018). Bu kavramlar eğitim alanında meydana gelen çok hızlı gelişmeler, değişen koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıkmıştır (Demir, 2015). Eğitim sistemi içerisindeki gelişmelere dayalı olarak teknolojinin etkin kullanımı, Covid 19 Salgını ile birlikte uzaktan eğitimi hem çok önemli hem de kaçınılmaz bir süreç haline getirmiştir (Kaçan & Gelen, 2020). Birçok üniversite, farklı şekillerde uzaktan eğitim alt yapısına sahiptir. Öğretim teknolojileri açısından gerekli kaynaklara sahip üniversiteler, yeni duruma uyum sağlamak için geleneksel uzaktan eğitim

anlayışından da yararlanmışlardır. Bu üniversiteler, Covid 19 Salgınına uygun bir biçimde, yeni duruma sistemli ve tasarlanmış bir şekilde adapte olmuşlar; çevrim içi öğretim sürecinin yürütülmesini sağlamışlardır (Karatepe, Küçükgençay & Peker, 2020; Skulmowski & Rey, 2020).

Örgün ve yüz yüze eğitim programlarında, ders vermeye alışkın olan akademisyenlerin, pandemi döneminde ders verme alışkanlıklarını değiştirmek zorunda kaldıkları görülmüştür (Ağırtaş & Çavuş, 2022). Bu durumun, öğretim elemanlarını bir dijitalleşme sürecine yönlendirdiği düşünülebilir. Dünyada yaşanan salgın sonrası, Türkiye’de de eğitimde dijitalleşme süreci hızlanmıştır. Dijitalleşme, dünyada meydana gelen hızlı değişimlere ayak uydurabilmek için kaçınılmaz bir ihtiyaç halini almıştır. Hızla dönüşen bu ortam, yeni teknolojilerin öğrenme süreçlerinde giderek daha sık kullanılmasını sağlamıştır (İbili, 2022). Dijitalleşme çağı, üniversiteleri dijital dönüşüme zorlamaktadır. Ancak bu süreç, söz konusu teknolojilerin daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi için çözülmesi gereken sorunları da beraberinde getirmektedir (Kerres, 2020). Sorunlar arasında, altyapı yetersizliği, akademisyenlerin dijital ortamları ve uygulamaları kullanma konusunda hazırlıksız olmaları ve deneyimsizlikleri gibi nedenler şeklinde ifade edilebilir (Kaya, 2020). Bu çerçevede, Türkiye’deki üniversitelerde çeşitli adımlar atılmış ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK), 2019 yılında "Yeni YÖK" ve "Dijitalleşen YÖK" sloganıyla Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi’ni hayata geçirmiştir (YÖK, 2019). Yaşanan gelişmeler ve Yükseköğretim Kurulu’nun hayata geçirdiği proje ile akademisyenler de gün geçtikçe dijital öğretim süreçleri yönetme becerilerine sahip olmaya başlamışlardır (Güney, 2017).

21. Yüzyıl insanı, yapay zekâ uygulamaları, çevrim içi eğitim ve dijitalleşmeye ilişkin yenilikler başta olmak üzere bilişim teknolojilerinin yarattığı birçok değişimi; özellikle yükseköğrenim süreçlerinde becerileri arasına katmaktadır. Üniversiteler, öğrencilerine, her alanda, kendilerini en üst düzeyde geliştirebilecekleri nitelikler kazandırmaktadır (Arkorful, Salifu, Arthur & Abam Nortey, 2024; Awaludin, Prayitno & Haq, 2022; Cao, Bhuvaneswari, Arumugam & Aravind, 2023; Dildeğmez & Özbaş, 2024; Yavuzalp & Bahcivan, 2020; Kuluşaklı, 2024; Zhao, Pinto Llorente, & S’anchez G’omez, 2021). Yükseköğrenim, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde öğrencilere, hayat boyu kullanabilecekleri sosyal statü, başkalarıyla rekabet edebilecekleri kişisel getiriler ve bağımsız bir birey olmaları için önemli yetenekler kazandırmaktadır.

Yükseköğretimin niteliğini artırıcı uygulamalar daha çok üniversitelerin akreditasyonuna ilişkindir. Akreditasyon bağlamında, üniversitelerin öncelikle ve özellikle uluslararası arenada tanınmış ve gelişmiş demokratik ülkelerin küresel çapta ünlenmiş ve rekabetçi üniversitelerince akredite edilmeleri gerekir. Ulusal düzeyde faaliyet gösteren üniversitelerin hem kendi ülkelerinde hem de dünya çapında kabul görmeleri için uluslararası tanınırlıklarının artırılması önemli bir gereksinimdir. Üniversitelerin uluslararası akreditasyonu ile birlikte akademisyenlerin kendilerini

çok yönlü bir şekilde geliştirmeleri; öğrencilerine öğretim liderliği yapabilecek şekilde üstün öğretme becerilerine sahip olmaları önem arz eder. Yeni Milenyumda akademisyenlerden beklenen temel beceriler ise daha çok dijital teknolojilere dayalı öğretim tasarımı ile öğrenme öğretme yaşantıları gerçekleştirme yeterlikleridir. Akademisyenlerin ayrıca öğrencilerinin öğrenme performanslarını süreç odaklı öğrenme yaklaşımlarına uygun olarak, okulda ve okul dışında da sürekli bir biçimde ortaya çıkarabilecekleri ölçme değerlendirme özyeterliklerine sahip olmaları beklenir.

Üniversitelerde, öğrenme ortamlarının sürekli gelişerek teknolojik alt yapılarını üst seviyeye çıkarmaları, akademisyenlerin dijitalleşme süreçlerini hızlandırmaları, üniversitelerin lisansüstü ve bazı lisans eğitimlerini çevrim içi olarak gerçekleştirmeleri geleneksel yöntemlerden uzaklaşmaya neden olmuştur. Dijitalleşen öğrenme süreci, çevrim içi yeni öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme değerlendirme yöntemlerini ortaya çıkarmıştır. Bu gelişmeler arasında, öğrencilerin öğrenme performanslarını izleme, değerlendirme, anlık dönüt verme ve öğretim programlarının hedeflerine ulaşip ulaşılmadığını kontrol etme adına, çevrim içi ölçme değerlendirme yöntemleri ön plana çıkmıştır (Demirdöven & Demir, 2023; Gülbahar, 2020). Çevrim içi ölçme değerlendirme, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı sanal ortamlarda gerçekleştirilen her türlü ölçme değerlendirme sürecini ifade etmektedir (Kocatürk Kapucu & Adnan, 2018).

Sınıfların fiziksel değişkenlerine ilişkin düzenlemelerden, öğretim süreçlerinin yönetimine kadar, öğrenme öğretme yaşantılarının vazgeçilmez bir unsuru haline gelen dijital araçlar, ölçme değerlendirme süreçlerinde e-sınav, çevrimiçi sınav ve yaygınlaştırılabilir sınav gibi birçok yeni uygulamalarla karşımıza çıkmaktadır. Bu yeni ve sürekli geliştirilen uygulamaların, eğitimcilerin, bireysel öğrenme ve öz değerlendirmeye odaklanan yaklaşımları benimsemeleri ile ön plana çıktığı gözlenmektedir (Kokoç, 2020). Çevrim içi öğrenmelerde kullanılan ölçme değerlendirme araçlarını; ayrıca bu araçlara yönelik öğrenci ve öğretici tutumlarını inceleyen pek çok bilimsel çalışma, bu yöntemlerin sağladığı yarar ve kolaylıklar olduğunu göstermektedir (Karagülle, 2024). Çevrim içi eğitimde önemli bir yere sahip olan ölçme değerlendirme yöntemlerinin doğru tasarlanarak kullanılabilmesi için bu faaliyetleri yürütecek akademisyenlerin gerekli dijital yeterliklere sahip olması gerekmektedir (Karadağ, 2022). Dijitalleşme sürecini başarıyla tamamlamış ve aynı zamanda sürekli kendini geliştiren akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme süreçlerini başarıyla yürütmeleri beklenmektedir. Akademisyenlerin sahip oldukları yeterlikler sayesinde edindikleri dijitalleşme becerileri ile çevrim içi ölçme değerlendirmeler yapabilecekleri ve hedeflerine daha kolay ulaşabilecekleri düşünülmektedir. Dijitalleşme yetenekleri ile çevrim içi ölçme değerlendirme yeterlikleri yüksek olan akademisyenlerin, alternatif ve çevrim içi ölçme değerlendirme yöntemlerini başarıyla kullanmaları olasıdır (Bozoğlu & Yavuz, 2024). Sonuç olarak, çevrim içi eğitim öğretim uygulamalarının verimliliği ve dönütleri, uygun çevrim içi ölçme değerlendirme metotlarının kullanımıyla doğrudan ilintilidir. Doğru yöntem ve tekniklerin tespit edilmesi, öğrencilerin gelişimi ve akademik

başarıları açısından büyük bir önem taşımaktadır. Uygun çevrim içi ölçme değerlendirme araçlarının tespit edilmesi, tasarlanması ve etkili olarak kullanılması akademisyenlerin dijitalleşme durumları ile doğrudan ilintilidir. Dünyanın her tarafından birçok bilimsel araştırma ve uğraş da dijitalleşmenin çevrim içi eğitimde yarattığı değişime odaklanmaktadır (Fuzy, Jama, Zainudin, Abdul Halim, Zahidi, Jusoh & Wan Hassan, 2023; Javier Aliaga, Silva Neyra, Calizaya Milla & Saintila, 2024; Ulfert Blank & Schmidt, 2022). Akademisyenler, dijitalleşmenin ortaya çıkardığı uygulama ve kolaylıkları; başta yapay zekâ ile ilgili yenilikler olmak üzere öğrenme öğretme ortamına, öğretim tasarımı süreçlerine aktarmak durumundadırlar. Birer öğretim liderleri olarak, akademisyenlerin, öğrencilerinin performans düzeylerini; öznel ve alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden de yararlanarak sürekli bir şekilde ortaya çıkarmaları gerekir. Yükseköğretimde nitelikli insan gücü yetiştirme işlevleri açısından, akademisyenlerin dijitalleşme uygulamalarına ilişkin özyeterliliklerini geliştirmeleri önemlidir. Üniversite öğrencilerinin performans düzeylerinin saptanmasında, akademisyenlerin gerçekçi ölçme değerlendirme uygulamalarına başlamaları beklenir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri ile çevrim içi ölçme değerlendirme konusundaki özyeterliliklerinin belirli demografik değişkenler doğrultusunda incelenmesidir. Belirlenen amaç doğrultusunda aşağıdaki maddelere yanıt aranmaktadır:

1. Akademisyenlerin dijitalleşme durumları ne düzeydedir?
2. Çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlilikleri ne düzeydedir?
3. Akademisyenlerin dijitalleşme durumları, cinsiyet, yaş, kıdem, çalışma alanı ve unvana göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlilikleri, cinsiyet, yaş, kıdem, çalışma alanı ve unvana göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi

Salgın dönemi son bulmasına rağmen birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yükseköğretim kurumlarında dijitalleşme süreci sona ermemiş; aksine dijitalleşmeye ilişkin yeniliklerin sürekli güncellenerek devam ettiği gözlenmiştir. Üniversitelerde, çevrim içi ders araçlarının ve ölçme değerlendirme yöntemlerinin aktif olarak kullanılmaya devam ettiği görülmektedir. Ayrıca üniversitelerin yayınladıkları lisansüstü duyuruların birçoğunda, eğitimlerin ve ölçme değerlendirme süreçlerinin çevrim içi gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda akademisyenlerin uzaktan eğitimi etkin bir şekilde kullanmaları ve dijitalleşmeleri; ortaya çıkan değişime uyum sağlamaları açısından son derece önemlidir. Değişen koşullar karşısında, akademisyenlerin dijital ders işleme sürecine daha fazla dâhil oldukları ve bu süre zarfında eğitim içeriklerinin dijital formata dönüştürülmesinde yeni roller edindikleri tespit edilmiştir (Elçi & Vural, 2017). Yapılan literatür taramasında, akademisyenlerin

sahip oldukları dijitalleşme durumlarına ve çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliliklerine yönelik ulusal ve uluslararası çalışmaların az olduğu tespit edilmiştir. Akademisyenlerin sahip oldukları dijitalleşme durumlarının ve çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliliklerinin hangi demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiğine ait verilerin literatüre önemli oranda katkı sunacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Çalışmanın kapsam ve amaçlarına bağlı olarak, araştırmada, nicel araştırma metodolojilerinden betimsel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırma modelleri, geçmişte ya da halen mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi ve değişkenlerin birbiriyle ilişkili olarak değişip değişmediği ve eğer bir değişim varsa bunun nasıl gerçekleştiğini ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel yöntem, nicel araştırma kapsamında en etkili yöntemlerden biridir (Creswell, 2017; Karasar, 2011). Bu yöntem, belirlenen değişkenler arasındaki ilişkinin var olup olmadığını, yönünü, büyüklüğünü ve seviyesini tespit etmeye imkân tanır (Büyüköztürk, 2017; McMillan & Schumacher, 2014). Böylelikle araştırma amacı kapsamında, belirlenen maddelerin cevaplarına ulaşılması beklenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2023-2024 Öğretim Yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenler oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, evrenin ulaşılabilir nitelikte olması nedeniyle örneklem yapılmasına gerek duyulmamış, evrenin tamamına veri toplama sürecinde erişilmiştir. Evren, gerçekleştirilen veya gerçekleştirilecek olan çalışmaların kapsamında yer alabilecek tüm bireyleri kapsamaktadır (Özen & Gül, 2007). Bu durum, olasılıklı olmayan tam evren yöntemine örnek teşkil etmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2017). Tam evren çalışmaları, özellikle ulaşılabilir popülasyonun büyüklüğünün yönetilebilir olduğu durumlarda, evrenin tamamından veri toplanarak daha yüksek düzeyde temsil gücü elde edilmesini sağlar (Karasar, 2011). Ayrıca, örneklem kaynaklı hata payını ortadan kaldırması bakımından araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından da avantaj sağlamaktadır (Creswell, 2017). Bu doğrultuda, çalışmada elde edilen verilerin, ilgili akademik personelin genel görüşlerini temsil ettiği kabul edilmektedir. Araştırma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenlerle sınırlıdır. Araştırma bulgularının yorumlanmasında ve araştırma sonuçlarının genellemesinde, bu durum, bilimsel ve nesnel bir açıklıkla dikkate alınmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında, 2023-2024 Öğretim Yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde görev yapan 1068 akademik personele çevrim içi kanallar

aracılığıyla ulaşılmıştır. Onam veren akademisyenler ile çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, araştırmancın çalışma grubunu üniversitede görev yapan 278 akademisyen oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde, bulguların yorumlanması bağlamında, araştırmancın yalnızca Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde gerçekleştirildiği olgusu özenle dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan kişiler ile ilgili demografik özelliklere ait veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Akademisyenlere Ait Demografik Özelliklerin Dağılımı

Değişkenler	Demografik Özellikler	N	%
Cinsiyet	Kadın	112	40.3
	Erkek	166	59.7
	Toplam	278	100.0
Yaş	35 Yaş Altı	63	22.7
	35-40	59	21.2
	41-46	76	27.3
	46 Yaş Üstü	80	28.8
	Toplam	278	100.0
Kıdem Yılı	0-5 Yıl	58	20.9
	6-10 Yıl	46	16.5
	11-15 Yıl	52	18.7
	16-20 Yıl	65	23.4
	21 Yıl ve Üstü	57	20.5
	Toplam	278	100.0
Unvan	Öğretim Görevlisi	60	21.6
	Öğretim Üyesi	87	31.3
	Doç. Dr.	71	25.5
	Prof. Dr.	60	21.6
	Toplam	278	100.0
Çalışma Alanı	Sosyal Bilimler	88	31.7
	Fen Bilimleri	72	25.9
	Sağlık Bilimleri	63	22.7
	Teknik Bilimler	55	19.8
	Toplam	278	100.0
Çevrim İçi Eğitim Verme Durumları	Evet	278	100.0

Tablo 1 incelendiğinde, akademisyenlerin cinsiyetlerin %40.3'ünün (112 kişi) kadın, %59.7'si (166 kişi)'nin erkek olduğu görülmektedir. Akademisyenlerin yaşları incelendiğinde, %22.7'sinin (63 kişi) 35 yaşın altında, %21.2'sinin (59 kişi) 35-40 yaş arasında, %27.3'ünün (76 kişi) 41-46 yaş arasında, %28.8'inin (80 kişi) ise 46 yaş üzerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca akademisyenlerin; %20.9'u (58 kişi) 0-5 yıl, %16.5'i (46 kişi) 6-10 yıl, %18.7'si (52 kişi) 11-15 yıl, %23.4'ü (65 kişi) 16-20 yıl, %20.5'i (57 kişi) ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Akademisyenlerin %21.6'sı (60 kişi) Öğretim Görevlisi, %31.3'ü (87 kişi) Dr. Öğretim Üyesi, %25.5'i (71 kişi) Doç. Dr. ve %21.6'sı (60 kişi) ise Prof. Dr. unvanına sahiptir. Akademisyenlerin çalışma alanlarına bakıldığında, %31.7'si (88 kişi) sosyal bilimler, %25.9'u (72 kişi) fen bilimleri, %22.7'si (63 kişi) sağlık alanında ve %19.8'i (55 kişi) ise teknik alanda

çalışmaktadır. Çalışmaya katılan akademisyenlerin tamamının en az bir kez uzaktan eğitim verdiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında, kişisel bilgilere ek olarak akademisyenlerin dijitalleşme durumlarını ve çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliklerini ölçen veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu araştırma sürecinde, kullanılan ölçeklerden ilki “Akademisyen dijitalleşme ölçeği”dir. Adı geçen ölçek, Koç ve Albayrak (2020) tarafından, çok yönlü uygulama aşamaları sonucu geliştirilmiştir. “Akademisyen dijitalleşme ölçeği”nin araştırma amacına uygun olarak nasıl kullanıldığına ilişkin bilgiler, aşağıda ayrıntılı bir biçimde açıklanmaktadır. Araştırma bağlamında ikinci olarak ise Koç, Uzun ve Ünalı Coral (2022) tarafından geliştirilen “Çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlik ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçeğin geliştirilme sürecine ilişkin bilgi ve açıklamalar da aşağıda yer almaktadır.

Akademisyen dijitalleşme ölçeği

Ölçek, Koç ve Albayrak (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 15 madde, 3 boyut ve 5’li likert tipinde oluşturulmuştur. Ölçekte, ters (olumsuz) madde yer almamaktadır. Ölçekte yer alan ilk beş madde (1-5) “*teknolojinin eğitimde kullanımı*” boyutunu, ikinci beş madde (6-10) “*teknoloji ve mesleki gelişim*” boyutunu ve son beş madde de (11-15) “*sosyal yaşamda teknoloji kullanımı*” boyutunu içermektedir. Ölçek kapsamında, katılımcıların verecekleri cevaplara göre alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan ise 75’tir.

Ölçekten elde edilen puanların artışı, dijitalleşme düzeyinin yüksek olduğunu gösterirken; puanların düşüklüğü ise dijitalleşme seviyesinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Koç ve Albayrak (2020), ölçeğin güvenirlik analizi çerçevesinde iç tutarlılık (α) katsayısını incelemiştir. İnceleme sonucunda, ölçeğin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin Cronbach α değeri .836, mesleki gelişimde teknoloji kullanımına yönelik değer .709 ve sosyal yaşamda teknoloji kullanımına dair değeri ise .700 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin toplam iç tutarlık değeri .801 şeklinde bulunmuştur.

Akademisyenlerin dijitalleşme ölçeğinin geçerlilik düzeyinin tespiti için 15 madde üzerinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmış ve bu değer .89 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen değer in alanyazında çok iyi değerler olarak kabul edildiği görülmektedir (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2012). Ayrıca ölçeğin yapısal geçerliliğini kanıtlamak için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ölçek üzerinde uygulanmış ve yapılan analiz sonucunda X^2/p değerinin anlamlı, X^2/df : 2.51, RMSEA: .063, GFI: .86, CFI: .91, NFI: .94 değerleri tespit edilerek ölçeğin geçerli uyum indekslerini gösterdiği tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda modelin kabul edilebilmesi için NFI ve CFI değerlerinin .90 üzerinde (Bayram, 2016), X^2/df değerinin 5’in ve RMSEA değerinin .07’nin altında olması modelin kabul edilebilir olduğunun göstergesidir (Byrne, 2011). Bu bağlamda tercih edilen ölçeğin, kabul edilebilir sonuçlar verdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında yapılan diğer analizler sonucu, ölçeğin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin Cronbach α değeri .700, *teknoloji ve mesleki gelişim* boyutuna yönelik Cronbach α değeri .846, sosyal yaşamda teknoloji kullanımına dair Cronbach α değeri .831 ve ölçeğin tamamı için bu değer .868 olarak belirlenmiştir. Bu değerler kapsamında ölçeğin araştırma için güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlilik ölçeği

Ölçek, Koç, Uzun ve Ünalı Coral (2022) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 25 maddeden ve 2 boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte her madde 0-10 arasında 1'er puan aralığında ve 11'li puanlama (0=hiç katılmıyorum; 10= tamamen katılıyorum) ile değerlendirilip puanlanmaktadır. Ölçek, Yetkinlikler (1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 20) ve Eksiklikler (4, 7, 9, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25) isimli iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan toplam 12 madde (4, 7, 9, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25) ters olarak yorumlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan sıfır (0), en yüksek puan ise 250'dir. Koç, Uzun ve Ünalı Coral (2022), ölçeğin güvenirlik analizi çerçevesinde iç tutarlılık (α) katsayısını incelemiştir. İnceleme sonucunda, ölçeğin yetkinlikler boyutuna ilişkin Cronbach α değeri .95 ve eksiklikler boyutuna yönelik Cronbach α değeri ise .93 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin toplam iç tutarlılık değeri .958 olarak bulunmuştur. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin yapısının iki bileşen altında gruplanmış ve toplamda 25 madde ile temsil edildiği, yapı geçerliliğini test etmek için gerçekleştirilen analiz sonucunda maddelere ait standartlaştırılmış yük değerlerinin 0,43 ile 0,87 arasında değiştiği ve tüm t değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu görülmüştür. Ayrıca, hesaplanan uyum indekslerinin de mükemmel veya kabul edilebilir seviyelerde olduğu görülmektedir (Koç, Uzun & Ünalı Coral, 2022).

Ölçeğin geçerlilik düzeyinin tespiti için 25 madde üzerinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmış ve bu değer .93 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen değer in alanyazında mükemmel değer olarak kabul edildiği görülmektedir (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2012). Ayrıca ölçeğin yapısal geçerliliğini kanıtlamak için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulanmış ve yapılan analiz sonucunda X^2/p değerinin anlamlı, X^2/df : 3.72, RMSEA: .068, GFI: .83, CFI: .90, NFI: .92 değerleri tespit edilerek ölçeğin geçerli uyum indekslerini gösterdiği tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda modelin kabul edilebilmesi için NFI ve CFI değerlerinin .90 ve üzerinde (Bayram, 2016), X^2/df değerinin 5'in ve RMSEA değerinin .07'nin altında olması modelin kabul edilebilir olduğunun göstergesidir (Byrne, 2011). Bu bağlamda tercih edilen ölçeğin, kabul edilebilir sonuçlar verdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında yapılan diğer analizler sonucunda, ölçeğin yetkinlikler boyutuna ilişkin Cronbach α değeri .958, eksiklikler boyutuna yönelik Cronbach α değeri .960 ve ölçeğin tamamı için ise bu değer, .968 olarak belirlenmiştir. Bu değerler kapsamında ölçeğin araştırma için güvenilir olduğu kararına varılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından belirlenen ölçekler ve geliştirilen formlar aracılığıyla elde edilmiştir. Üniversitelerdeki yüz yüze eğitimin yoğunluğu, akademisyenlerin çeşitli görevleri (ikinci öğretim, yüksek lisans ve doktora dersleri, komisyon çalışmaları vb.) ve verilerin toplanması sürecinde harcanacak zaman ile manevi ve maddi emek göz önünde bulundurularak, verilerin çevrim içi ortamda oluşturulan bir form aracılığıyla elde edilmesine karar verilmiştir. Forma ait olan bağlantı adresi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde görev yapan akademisyenlerin e-mailleri aracılığıyla ve çevrim içi iletişim kanalları kullanılarak katılımcılara gönderilmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlere form hakkında bilgiler sunulmuş; ayrıca sürece dair herhangi bir soruları olduğunda araştırmacıya ulaşmaları için gerekli açıklamalar yapılmıştır. Katılımcılardan onam alınmıştır. Veri toplama aracının doldurulması sırasında katılımcıların sorduğu sorular, araştırmacılar tarafından herhangi bir yönlendirme yapılmaksızın yanıtlanmıştır. Çevrim içi olarak tasarlanan formlarda boş soru bırakılmaması için yapılan uyarılar sayesinde katılımcılar, form üzerindeki tüm soruları eksiksiz bir şekilde yanıtlamışlardır. Erzincan ilinde görev yapan tüm akademisyenlere bir form iletilmiş ve bu formu 282 akademisyen gönüllü bir şekilde doldurarak araştırmaya katılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın uygulama sürecinde toplanan veriler, SPSS 25.0 programına aktarılmış ve burada verilerin çözümlenmeleri sağlanmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ile test edilmiş ve KMO değerinin 0.80'in üzerinde çıkması verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir. KMO analizi sonrası ölçekler üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA analizleri sonucunda modelin yeterli uyum sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Veriler üzerinde betimsel istatistikler hesaplanmış; analizler sonucunda uç değerlerin varlığı tespit edilmiştir. Uç değerlerin saptanması amacıyla gerçekleştirilen hesaplamalarda Histogram, Normal Q-Q ve Kutu grafikleri kullanılmıştır. Uç değerlere ilişkin katılımcı formları belirlenerek, veriler detaylı bir tekrar inceleme sürecine tabi tutulmuştur. Yapılan inceleme sonucunda, katılımcıların sorulara gelişi güzel yanıtlar verdikleri ve bazı maddeler sonrasında cevapların benzerlik taşıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu maddelerin içtenlikle ve gerçeğe uygun bir şekilde yanıtlanmadığı tespit edilmiştir. Araştırmacılar tarafından belirlenen 4 akademisyene ait anket formları değerlendirme sürecinin dışında tutulmuştur. Toplanan verilerin analizi için kullanılacak testlerin belirlenmesinde, verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Yapılan incelemelerde, ölçeklerden elde edilen verilerin genelinde ve alt boyutlarında çarpıklık ve basıklık değerlerinin $-1 / 1$ arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Literatürde verilerin normal dağıldığının göstergesi olarak kullanılan çarpıklık ve basıklık değerlerinin belirli bir aralıkta yer alması gerekmektedir. Bu aralık $(-1,5)$ ile $(+1,5)$ (Tabachnick & Fidell, 2013) veya alternatif olarak (-1) ile $(+1)$ olarak belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2017). Bu doğrultuda yapılan analizler

sonucunda, verilerin normal dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2.

Ölçeğe Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek	Alt Boyutlar	N	Çarpıklık	Basıklık
Akademisyen Dijitalleşme Durumları	Teknolojinin Eğitimde Kullanımı	278	-.183	-.110
	Teknoloji ve Mesleki Gelişim	278	-.746	-.041
	Sosyal Yaşamda Teknoloji Kullanımı	278	-.785	.681
	<i>Ölçeğin tamamı için</i>	278	-.384	-.072
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye	Yetkinlikler	278	-.819	.411
	Eksiklikler	278	-.745	-.019
Yönelik Özyeterlik	<i>Ölçeğin tamamı için</i>	278	-.702	.265

Tablo 2'de sunulan değerler doğrultusunda, veriler üzerinde parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda, veriler üzerinde aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem için t-testi ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında iki bağımsız grup arasındaki ortalama farkını test etmek amacıyla bağımsız örneklem t-testi kullanılırken, üç veya daha fazla bağımsız grubun ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek için ANOVA testi kullanılmaktadır. ANOVA, varyansların analizine dayanarak gruplar arası farkların tesadüfi olup olmadığını belirlemeye yardımcı olur. Varyansların homojenliği varsayımı bu analiz için önemlidir (Büyüköztürk, 2017; Tabachnick & Fidell, 2013). Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda elde edilen anlamlı bulgular için Games-Howell ya da Tukey testi gibi Post hoc analiz yöntemleri uygulanmıştır. Grupların varyanslarının homojen olduğu durumlarda gruplar arası tüm olası çiftlerin ortalamalarını karşılaştırarak anlamlı farkları ortaya koymak için Tukey testi kullanılırken; varyansların homojen olmadığı, yani grup içi varyansların farklılık gösterdiği durumlarda ise Games-Howell testi kullanılmaktadır (Tabachnick & Fidell, 2013). Analizlerin yorumlanmasında, $p < .001$ ve $p < .05$ değeri anlamlılık düzeyi olarak dikkate alınmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırma bulguları, araştırma problemi ve alt problemler dikkate alınarak sıra ile yorumlanmıştır.

Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları

Akademisyenlerin verdikleri cevaplar kapsamında, dijitalleşme durumlarına ait veriler Tablo 3'te verilmiştir. Tabloda yer alan “en düşük değeri”, katılımcılardan gelen cevaplara göre, aritmetik ortalama ($\bar{X}$)’nın en alt düzeyini, “en yüksek değeri” ise katılımcıların verdiği cevaplardan en yüksek aritmetik ortalama ($\bar{X}$)’yı işaret etmektedir. Tablolarda yer alan standart sapma (Ss) değerleri ise dağılımın

yaygınlığını göstermekte; verilerin ağırlıklı ortalamadan ne derece uzaklaştığını vurgulamaktadır. Araştırma sürecinde kullanılan istatistiksel teknikler; ölçme değerlendirme bilim dalı, bilim alanı akademisyenlerinden alınan görüşler doğrultusunda saptanmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ölçeğin genelinde “çoğunlukla” ($\bar{X}=3.79$) şeklinde cevap verdikleri tespit edilmiştir. Dijitalleşme durumlarının alt boyutlardaki ortalamalar incelendiğinde akademisyenlerin “Teknolojinin Eğitimde Kullanımı” ($\bar{X}=3.36$) alt boyutunun orta düzeyde, “Teknoloji ve Mesleki Gelişim” ($\bar{X}=4.11$) alt boyutunda iyi düzeyde ve “Sosyal Yaşamda Teknoloji Kullanımı” ($\bar{X}=3.90$) alt boyutunda ise iyi düzeyde oldukları görülmektedir. Tablodaki veriler doğrultusunda akademisyenlerin sahip oldukları dijitalleşme alt boyutlarından teknolojinin eğitim ortamlarında kullanımı alt boyutunun diğer alt boyutlara göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının iyi olduklarını düşündükleri ve bu dijitalleşme boyutunun en çok mesleki gelişimlerinde ve teknoloji takip etmede kullandıkları söylenebilir. Sosyal yaşamlarında teknoloji kullanımının önemli düzeyde yer aldığını ifade eden akademisyenlerin teknolojiyi eğitim süreçlerinde ise orta düzeyde kullandıkları söylenebilir. Bunun nedeni olarak da akademisyenlerin eski alışkanlıklarından kopmalarının ve gelişen çevrim içi uygulamaları eğitim süreçlerine adapte etmelerinin zaman alacağı söylenebilir.

Üniversitelerde paradigmatik dönüşümün önkoşulu, eski yönetim ve klasik öğretim alışkanlıkları ile yaklaşımlarının hızla ve dijital çağı gerekliliklerine uygun bir şekilde değiştirilip dönüştürülmesidir. Yükseköğretimde, dijital çağa uyumlu bir öğrenme çevresi için öncelikle yönetimin tam anlamıyla çoğulcu demokratik ve aktif katılımı esas alan yönetsel uygulamalara geçiş yapması zorunluluğudur. Yönetimde demokratik yenilikleri esas alan uygulamalarla birlikte öğretim süreçlerinde etkililiğin sağlanması için akademisyenlerin kendilerini yenilemeleri ve onların da ihtiyaçlarına en uygun bir biçimde, “özel iş başı eğitim” uygulamaları ile özyeterliklerini geliştirmeleri gerekir.

Tablo 3.

Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumlarına Ait Betimsel İstatistik Verileri

Alt Boyutlar		N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	Teknolojinin Eğitimde Kullanımı	278	1.60	5	3.36	.75
	Teknoloji ve Mesleki Gelişim	278	2.40	5	4.11	.64
	Sosyal Yaşamda Teknoloji Kullanımı	278	1.80	5	3.90	.69
	Ölçeğin Tamamı İçin	278	2.27	5	3.79	.57

Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlilikleri

Akademisyenlerin verdikleri cevaplar kapsamında çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerine ait veriler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Akademisyenlerin Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliliklerine Ait Betimsel İstatistik Verileri

	Alt Boyutlar	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlilikler	Yetkinlikler	278	2.31	10	7.51	1.59
	Eksiklikler	278	1.25	10	6.73	2.12
	Ölçeğin Tamamı İçin	278	1.80	10	7.14	1.69

Tablo 4 incelendiğinde, akademisyenlerin çevrim içi ölçme ve değerlendirme özyeterliliklerinin ölçeğin genelinde “yüksek” ($\bar{X}=7.14$) olduğu tespit edilmiştir. Çevrim içi ölçme ve değerlendirme özyeterliliklerinin alt boyutlardaki ortalamaları incelendiğinde akademisyenlerin “yetkinlikler” ($\bar{X}=7.51$) ve “Eksiklikler” ($\bar{X}=6.73$) alt boyutunda yeterliliklerinin yüksek düzeyde oldukları görülmektedir. Akademisyenlerin eksikler seviyesindeki ortalaması ($\bar{X}=6.73$), alabilecekleri en yüksek puan ($\bar{X}=10$) ile yakın bir değerdir. Bu durum, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme süreçlerinde karşılaşılabilecekleri eksikliklere karşı yüksek bir öz yeterlik düzeyine sahip olduklarını ve bu eksiklikleri giderecek yeteneklere sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca, akademisyenlerin "Yetkinlikler" alt boyutundaki ortalama puanlarının ($\bar{X}=7.51$) olduğu ve en yüksek puan ($\bar{X}=10$) değerine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, öğretim üyelerinin çevrim içi ölçme değerlendirme yöntemlerine ilişkin yüksek bir özyeterlik düzeyine sahip olduklarını göstermektedir.

Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları, Cinsiyet, Yaş, Kıdem, Çalışma Alanı ve Unvanlarına Göre Anlamlı Farklılık Gösterme Düzeyleri

Akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Analizin sonuçları ise Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5.

Dijitalleşme Durumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Dijitalleşme Durumları	Erkek	166	3.82	.61	276	1.22	.22
	Kadın	112	3.74	.50			

Tablo 5 incelendiğinde, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ($t_{276}=1.22$, $p>.05$) cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akademisyenlerin dijitalleşme durumlarına, cinsiyet faktörünün herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Katılımcıların yanıtları çerçevesinde, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının yaşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analizin sonuçları ise Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Dijitalleşme Durumlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	35 Yaş Altı	63	3.68	.57	3/274	12.97	.00*
	35-40 Yaş	59	4.00	.44	3/274		
	41-46 Yaş	76	3.98	.43	3/274		
	46 Yaş Üzeri	80	3.54	.65	3/274		

*p<.05

Tablo 6'da görüldüğü üzere akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ($f_{3/274}=12.97$, $p<.05$) yaş değişkenine farklılaştığı görülmektedir. Dijitalleşme durumlarında meydana gelen anlamlı değişikliğin hangi yaş aralıklarında meydana geldiğini tespit etmek adına "Post hoc" analiz yöntemlerinden Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell testine ait sonuçlar Tablo 7'de belirtilmiştir.

Tablo 7.

Dijitalleşme Durumlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

	(I) Akademisyen Yaşı	(J) Akademisyen Yaşı	Ortalama Fark (I-J)	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	35 Yaş Altı	35-40 Yaş	-.32*	.00*
		41-46 Yaş	-.31*	.00*
		46 Yaş Üzeri	.14	.54
	35-40 Yaş	35 Yaş Altı	.32*	.00*
		41-46 Yaş	.01	1.00
		46 Yaş Üzeri	.46*	.00*
	41-46 Yaş	35 Yaş Altı	.31*	.00*
		35-40 Yaş	-.01	1.00
		46 Yaş Üzeri	.44*	.00*
	46 Yaş Üzeri	35 Yaş Altı	-.14	.54
		35-40 Yaş	-.46*	.00*
		41-46 Yaş	-.44*	.00*

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde, 35 yaş altı akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının, 35-40 yaş arası (I-J= -.32, $p<.05$) ve 41-46 yaş arası (I-J= -.31, $p<.05$)'ndaki akademisyenlere göre negatif yönde ve anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. 46 üzeri yaşa sahip olan akademisyenlerin, dijitalleşme durumları ile 35 yaş altı akademisyenler arasında fark yoktur (I-J= .14, $p>.05$). Tablodaki veriler kapsamında, 35-40 ve 41-46 arasında yaşa sahip akademisyenlerin 35 yaş altındaki akademisyenlere göre dijitalleşme durumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 7'ye göre 46 yaş üzeri akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının 35-40 yaş arası (I-J= -.46, $p<.05$) ve 41-46 yaş arası (I-J= -.44, $p<.05$)'ndakilere göre negatif

yönünde ve anlamlıdır. 35-40 ve 41-46 arasındaki yaşa sahip olan akademisyenlerin 46 yaşın üzerindeki akademisyenlere göre dijitalleşme durumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. 35-40 Arası yaşa sahip akademisyenler ile 41-46 arası yaşa sahip akademisyenlerin dijitalleşme durumları arasında fark olmadığı söylenebilir ($I-J = -.01, p > .05$). Akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının kıdem değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analizin sonuçları ise Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Dijitalleşme Durumlarının Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi

	Kıdem	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	0-5 Yıl	58	3.86	.44	4/273	8.79	.00*
	6-10 Yıl	46	3.75	.60	4/273		
	11-15 Yıl	52	3.95	.46	4/273		
	16-20 Yıl	65	3.94	.58	4/273		
	21 Yıl ve Üstü	57	3.43	.60	4/273		

* $p < .05$

Tablo 8'de görüldüğü üzere akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ($f_{4/273} = 8.79, p < .05$) kıdem değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Dijitalleşme durumlarında meydana gelen değişikliğin hangi kıdem aralıklarında fark yarattığını tespit etmek için “Post hoc” analiz metotlarından Tukey testi uygulanmıştır. Tukey testine dair sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9.

Dijitalleşme Durumlarının Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi

	(I) Kıdem Yılı	(J) Kıdem Yılı	Ortalama Fark (I-J)	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	0-5 Yıl	6-10 Yıl	.11	.86
		11-15 Yıl	-.09	.90
		16-20 Yıl	-.08	.92
		21 Yıl ve Üstü	.42*	.00*
	6-10 Yıl	0-5 Yıl	-.11	.86
		11-15 Yıl	-.20	.37
		16-20 Yıl	-.19	.39
		21 Yıl ve Üstü	.32*	.03*
	11-15 Yıl	0-5 Yıl	.09	.90
		6-10 Yıl	.20	.37
		16-20 Yıl	.01	1.00
		21 Yıl ve Üstü	.51*	.00*
	16-20 Yıl	0-5 Yıl	.08	.92
		6-10 Yıl	.19	.39
		11-15 Yıl	-.01	1.00
		21 Yıl ve Üstü	.50*	.00*

21 Yıl ve Üstü	0-5 Yıl	-.42*	.00*
	6-10 Yıl	-.32*	.03*
	11-15 Yıl	-.51*	.00*
	16-20 Yıl	-.50*	.00*

*p<.05

Tablo 9 incelendiğinde, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının 0-5 yıl (I-J= -.42, p<.05), 6-10 yıl (I-J= -.32, p<.05), 11-15 yıl (I-J= -.51, p<.05) ve 16-20 yıl (I-J= -.50, p<.05) arası kıdeme sahip olan akademisyenlere göre negatif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Fakat diğer kıdem yılları arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir (p>.05). Tablodaki veriler kapsamında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının diğer kıdem yıllarına sahip olan akademisyenlere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Katılımcıların yanıtları çerçevesinde, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının çalışma alanlarına göre farklılık oluşturup oluşturmadığını tespit etmek maksadıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analize ait veriler Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.

Dijitalleşme Durumlarının Çalışma Alan Değişkenine Göre İncelenmesi

	Çalışma Alanı	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	Sosyal Bilimler	88	3.86	.59	3/274	3.28	.02*
	Fen Bilimleri	72	3.71	.53	3/274		
	Sağlık Bilimleri	63	3.66	.61	3/274		
	Teknik Bilimler	55	3.93	.48	3/274		

*p<.05

Tablo 10'da görüldüğü üzere akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ($f_{3/274}=3.28$, p<.05) çalışma alanlarına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Dijitalleşme durumlarındaki farklılığın hangi çalışma alanları arasında olduğunu belirlemek için "Post hoc" analiz yöntemlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Tukey testine ait sonuçlar Tablo 11'de belirtilmiştir.

Tablo 11.

Dijitalleşme Durumlarının Çalışma Alanı Değişkenine Göre İncelenmesi

	(I) Çalışma Alanı	(J) Çalışma Alanı	Ortalama Fark (I-J)	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	.14	.37
		Sağlık Bilimleri	.20	.14
		Teknik Bilimler	-.08	.85
	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler	-.14	.37
		Sağlık Bilimleri	.06	.94
		Teknik Bilimler	-.22	.12
	Sağlık Bilimleri	Sosyal Bilimler	-.20	.14
		Fen Bilimleri	-.06	.94
		Teknik Bilimler	-.28*	.04*

	Sosyal Bilimler	.08	.85
Teknik Bilimler	Fen Bilimleri	.22	.12
	Sağlık Bilimleri	.28*	.04*

*p<.05

Tablo 11 incelendiğinde, sağlık bilimleri alanında çalışan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının teknik bilimler alanında çalışanlara göre ($I-J = -.28$, $p < .05$) negatif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Fakat diğer çalışma alanları arasında herhangi anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > .05$). Tablodaki veriler kapsamında sağlık bilimleri alanında çalışan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının teknik bilimleri alanında çalışan akademisyenlere göre düşük olduğu söylenebilir. Katılımcıların yanıtları çerçevesinde, akademisyenlerin çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin unvanlarına göre farklılık oluşturup oluşturmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analiz sonuçları ise Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12.

Dijitalleşme Durumlarının Unvan Değişkenine Göre İncelenmesi

	Unvan	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	Öğretim Görevlisi	60	3,7656	0,58603	3/274		
	Öğretim Üyesi	87	3,7923	0,50048	3/274	.36	.78
	Doç. Dr.	71	3,8394	0,52002	3/274		
	Prof. Dr.	60	3,7411	0,69327	3/274		

*p<.05

Tablo 12'de görüldüğü gibi akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının ($f_{3/274} = .36$, $p > .05$) unvana göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının sahip olunan unvandan bağımsız olduğu ve etkilenmediği söylenebilir.

Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlilikleri, Cinsiyet, Yaş, Kıdem, Çalışma Alanı ve Unvanlarına Göre Anlamlı Farklılık Göstermekte Durumları

Katılımcıların yanıtları doğrultusunda, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin cinsiyetlerine farklılık oluşturup oluşturmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Bu analize ait veriler Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13.

Çevrim İçi Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlilikleri	Erkek	166	7.22	1.75			
	Kadın	112	7.08	1.60	276	1.04	.30

Tablo 13 incelendiğinde, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin ($t_{276} = 1.04$, $p > .05$) cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Tablodaki veriler kapsamında, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin cinsiyet faktöründen bağımsız olduğu ve etkilenmediği söylenebilir. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliklerinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analiz sonuçları ise Tablo 14'te sunulmuştur. Tablo 14 incelendiğinde, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliklerinin ($f_{3/274} = 13.63$, $p < .05$) yaş değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 14.

Çevrim İçi Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlikler	35 Yaş Altı	63	6.79	2.27	3/274	13.63	.00*
	35-40 Yaş	59	7.56	1.23	3/274		
	41-46 Yaş	76	7.87	1.50	3/274		
	46 Yaş Üzeri	80	6.40	1.19	3/274		

* $p < .05$

Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliklerinde meydana gelen anlamlı farklılığın hangi yaş aralıklarında olduğunu belirlemek için “Post hoc” analiz yöntemlerinden Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell testine ait sonuçlar Tablo 15’te belirtilmiştir.

Tablo 15.

Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliklerinin Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

	(I) Akademisyen Yaşı	(J) Akademisyen Yaşı	Ortalama Fark (I-J)	p
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlikleri	35 Yaş Altı	35-40 Yaş	-.77	.10
		41-46 Yaş	-1.08*	.01*
		46 Yaş Üzeri	.39	.60
	35-40 Yaş	35 Yaş Altı	.77	.10
		41-46 Yaş	-.32	.53
		46 Yaş Üzeri	1.16*	.00*
	41-46 Yaş	35 Yaş Altı	1.08*	.01*
		35-40 Yaş	.32	.53
		46 Yaş Üzeri	1.48*	.00*
	46 Yaş Üzeri	35 Yaş Altı	-.39	.60
		35-40 Yaş	-1.16*	.00*
		41-46 Yaş	-1.48*	.00*

* $p < .05$

Tablo 15 incelendiğinde, 35 yaş altı akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin 41-46 arası yaşa (I-J= -1.08, $p<.05$) sahip olan akademisyenlere göre negatif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmişken diğer yaş aralıklarında ise anlamlı farklılığın olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. 46 üzerinde yaşa sahip olan akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin 35-40 arası (I-J= -1.16, $p>.05$) ve 41-46 arası (I-J= -1.48, $p>.05$) yaşa sahip olan akademisyenlere göre negatif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Tablodaki veriler kapsamında 41-46 arasındaki yaşa sahip olan akademisyenlerin 35 yaş altındaki akademisyenlere göre çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca, 46 yaş üzeri akademisyenlerin çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin 35-40 ve 41-46 arası yaşa sahip olan akademisyenlere göre çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin daha düşük olduğu söylenebilir. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin kıdem değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu analizin sonuçları ise Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16.

Çevrim İçi Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliliklerinin Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi

	Kıdem	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	0-5 Yıl	58	6.86	2.24	4/273	2.75	.03*
	6-10 Yıl	46	7.46	1.71	4/273		
	11-15 Yıl	52	7.25	1.27	4/273		
	16-20 Yıl	65	7.48	1.71	4/273		
	21 Yıl ve Üstü	57	6.65	1.17	4/273		

* $p<.05$

Tablo 16'da görüldüğü üzere akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin ($f_{4/273}= 2.75$, $p<.05$) kıdem değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinde meydana gelen anlamlı farklılığın hangi kıdem aralıklarında olduğunu belirlemek için "Post hoc" analiz yöntemlerinden Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell testine ait sonuçlar Tablo 17'de belirtilmiştir. Tablo 17 incelendiğinde, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin 16-20 yıl (I-J= -.83, $p<.05$) kıdeme sahip olan akademisyenlere göre negatif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Fakat diğer kıdem yılları arasında herhangi anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>.05$). Tablodaki veriler kapsamında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin 16-20 arası kıdeme sahip olan akademisyenlere göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 17.

Çevrim İçi Ölçme-Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliklerinin Kıdem Değişkenine Göre İncelenmesi

	(I) Kıdem Yılı	(J) Kıdem Yılı	Ortalama Fark (I-J)	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	0-5 Yıl	6-10 Yıl	-.59	.54
		11-15 Yıl	-.39	.79
		16-20 Yıl	-.62	.43
		21 Yıl ve Üstü	.21	.97
	6-10 Yıl	0-5 Yıl	.59	.54
		11-15 Yıl	.20	.96
		16-20 Yıl	-.03	1.00
		21 Yıl ve Üstü	.80	.06
	11-15 Yıl	0-5 Yıl	.39	.79
		6-10 Yıl	-.20	.96
		16-20 Yıl	-.23	.92
		21 Yıl ve Üstü	.60	.09
	16-20 Yıl	0-5 Yıl	.62	.43
		6-10 Yıl	.03	1.00
		11-15 Yıl	.23	.92
		21 Yıl ve Üstü	.83*	.02*
	21 Yıl ve Üstü	0-5 Yıl	-.21	.97
		6-10 Yıl	-.80	.06
		11-15 Yıl	-.60	.09
		16-20 Yıl	-.83*	.02*

*p<.05

Akademisyenlerin yaş ve kıdemleri ilerledikçe ya da daha fazla deneyim kazandıkça kendilerini güncel koşullara uygun hale getirmeleri zorunludur. Bu olgu akademisyenlerin hem dijital çağın gerekliliklerine hem de akademinin ulusal ve uluslararası rekabet koşullarına uyum sağlayabilmesi açısından zorunludur. Akademisyenlerin, kendilerini öğretim tasarımı (planlama) ve öğrenme öğretme yaşantıları gerçekleştirme süreçlerinde daha fazla yetkinleştirmeleri gerekir.

Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme yönelik özyeterliklerinin çalışma alanlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 18.

Çevrim İçi Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliliklerinin Çalışma Alan Değişkenine Göre İncelenmesi

	Çalışma Alanı	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları	Sosyal Bilimler	88	7,4173	1,53018	3/274	1.50	.22
	Fen Bilimleri	72	7,1289	1,83017	3/274		
	Sağlık Bilimleri	63	6,8514	1,46599	3/274		
	Teknik Bilimler	55	7,0196	1,95033	3/274		

*p<.05

Tablo 18’de görüldüğü üzere akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin ($f_{3/274} = 1.50$, $p > .05$) çalışma alanına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerin, akademisyenlerin çalıştıkları alandan bağımsız olduğu ve bundan etkilenmediği söylenebilir. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin unvanlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu analizin sonuçları, Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19.

Çevrim İçi Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Özyeterliliklerin Unvana Göre İncelenmesi

	Unvan	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	p
Çevrim İçi Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlilikleri	Öğretim Görevlisi	60	7,0520	2,26288	3/274	.57	.63
	Öğretim Üyesi	87	7,2910	1,62362	3/274		
	Doç. Dr.	71	6,9611	1,45615	3/274		
	Prof. Dr.	60	7,2007	1,37036	3/274		

*p<.05

Tablo 19’da görüldüğü gibi akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin ($f_{3/274} = .57$, $p > .05$) unvana göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin, unvandan bağımsız olduğu ve etkilenmediği söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma, akademisyenlerin dijitalleşme durumları ile çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliliklerini çeşitli demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, kıdem, çalışma alanı ve unvan) açısından incelemiştir. Elde edilen sonuçlar iki ana başlık altında aşağıda sunulmuştur. Araştırma, bütün dünyada eğitim sistemlerinin yapısını ve uygulama yaklaşımlarını derinden değiştiren Covid 19 Salgınından sonra gerçekleştirilmiş ve paradigmatik bir dönüşüme işaret eden değişim sonrası ortaya çıkarılmış özgün ve bilimsel bir saha çalışmasıdır. Üniversiteler, dünya çapında küresel düzeyde ve rekabetçi bir anlayışla yüksek nitelikli iş gücü yetiştirme yarışında bulunan eğitim örgütleridir. Araştırmanın en önemli çıktıları, Türkiye eğitim

sistemine, yükseköğretim düzeyinde, özellikle akademisyenlerin bilişim teknolojilerini öğretim tasarımı ve sunumunda kullanabilmelerinin gerektiğine yönelik özel iş başı eğitim ihtiyacı zorunluluğunu ortaya çıkarmasıdır.

Akademisyenlerin Dijitalleşme Durumları

Elde edilen bulgular sonuçlar kapsamında akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının genel ve alt boyutlarda iyi seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğan (2022), Yılmaz (2022), Turhan (2023) ve Tutar (2022) yaptıkları çalışmalarda akademisyenlerin dijitalleşme düzeylerinin oldukça yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların da yukarıdaki araştırmalarla benzerlikler taşıdığı görülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, akademisyenlerin sahip oldukları dijitalleşme durumlarının bazı demografik değişkenlere göre, anlamlı farklılıklar gösterdiği görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar bağlamında, akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir. Literatür taraması yapıldığında, Ağırtaş ve Çavuş (2022), Erbir (2021), Koç ve Albayrak (2020), Turhan (2023) ve Tutar (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmaların benzer sonuçlar ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Ancak bazı araştırmalarda, Al-Hazza ve Lucking (2017) ile Çetin (2016) kadınların dijitalleşme düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu ortaya koyarken, Yontar (2019) tarafından yapılan başka bir çalışmada erkeklerin kadınlardan daha dijital okuryazar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dijitalleşme durumlarının farklılık göstermemesi, dijital kaynaklara ulaşmada, kaynakların amaçlar doğrultusunda kullanımında ve dijital teknolojilere erişimde cinsiyet farkı olmaksızın teknolojilerin akademisyenlere eşit sunulduğunu göstermektedir. Kadın ve erkek akademisyenlerin dijital teknolojilere eşit derecede ilgi gösterdiğini ve bu teknolojileri kullanma konusunda benzer yetkinliklere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Akademisyenlerin yaş gruplarına göre dijitalleşme seviyelerindeki farklılıklar önemli bir sonuç olarak dikkat çekmektedir. 35 Yaş altı ve 46 yaş üzeri akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının, 35-40 ve 41-46 arası yaşa göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Fakat 35 yaş altı ve 46 üzeri yaşa sahip olan akademisyenlerin dijitalleşme durumları arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır. 35-40 ve 41-46 arasındaki yaşa sahip olan akademisyenlerin 35 yaş altındaki ve 46 yaş üzerindeki akademisyenlere göre dijitalleşme durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ağırtaş ve Çavuş (2022), Yılmaz Karakuş (2020), Marsh, Hannon, Lewis ve Ritchie (2017) ve Mertoğlu (2020) yaptıkları araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Fakat Elmas, Aslan ve Can, (2021), Işık, Özdemir ve Kuşlu (2021) ile Kaya (2020)'nın yaptığı çalışmalarda, genç ve daha kıdemli akademisyenlerin orta yaş grubuna göre dijitalleşme oranlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar, yaşı ilerleyen akademisyenlerin dijitalleşme konusunda daha uygun bir seviyeye ulaştığını göstermektedir. Bu durum, deneyim, teknolojiye uzun süre hâkim olma ve mesleki adaptasyon gibi faktörlerle açıklanabilir.

35-40 ve 41-46 yaş gruplarının dijitalleşme düzeylerinin 35 yaş altı gruba göre daha yüksek olması, bu yaş gruplarının dijital teknolojilere entegrasyon konusunda daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. Ancak 46 yaş üstü akademisyenlerin dijitalleşme seviyelerinin görece daha düşük olması, onların yeni teknolojilere uyum sağlamalarının daha uzun bir zaman alabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan, daha genç yaş gruplarındaki akademisyenlerin dijitalleşme düzeylerinin orta seviyede kalması, bu grubun dijital teknolojilere eşit şartlarda erişim sağlasa da bu teknolojileri etkin bir şekilde kullanabilmeleri için daha fazla desteğe ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Araştırmada, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenler ile 0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan akademisyenler arasında dijitalleşme durumları bakımında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Fakat diğer kıdem yılları arasında dijitalleşme durumları bakımından herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır. Al-Zahrani (2015), Elmas, Aslan ve Can (2021), Eijckelhof vd. (2014) ve Tutar (2022)'ın yapmış oldukları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Yılmaz (2020) herhangi bir anlamlı farklılık tespit edememişken Kaya (2020) ise çalışmasında kıdem yılı arttıkça dijitalleşme düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen sonuçlar kapsamında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının diğer kıdem yıllarına sahip olan akademisyenlere göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar, uzun yıllar boyunca akademik hayatın içinde yer alan akademisyenlerin, yeni teknolojilere adapte olma konusunda zorluk yaşadıkları ya da geleneksel öğretim yöntemlerine daha fazla alışkın oldukları şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırmada, sağlık bilimleri alanında çalışan akademisyenler ile teknik bilimler alanında çalışan akademisyenler arasında dijitalleşme durumları bakımından anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Fakat diğer çalışma alanları arasında dijitalleşme durumları açısından herhangi bir farklılık saptanmamıştır. Alanyazında bu araştırma sonuçlarını destekleyen araştırmalar mevcuttur (Elmas, Aslan & Can, 2021; Dolu, 2021; Kaya, 2020; Khalid, Abdullah & Mohd Fadzil, 2024). Gorrell (2023) ile Yılmaz (2020) çalışmalarında, çalışma alanı ile dijitalleşme arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır. Elde edilen sonuçlar kapsamında, sağlık bilimleri alanında çalışan akademisyenlerin dijitalleşme durumlarının teknik bilimler alanında çalışan akademisyenlerden düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç kapsamında, teknik bilimlerde (mühendislik ve alt dalları) çalışan akademisyenlerin, öğretim ve diğer uygulamalarda sağlık bilimlerinde ve diğer alanlarda çalışan akademisyenlere göre teknolojik araç gereçleri daha etkin ve aktif kullandıkları söylenebilir. Ayrıca sosyal ve fen bilimleri alanlarında çalışan akademisyenler, çalışmalarında, teknolojik süreçlere diğer alanlara göre daha az yer vermektedirler.

Elde edilen sonuçlar, akademisyenlerin dijitalleşme durumları üzerinde unvanın fark yaratıcı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Tutar (2022) ile Yılmaz, Başat ve Özer (2020) yaptıkları çalışmalarda, benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Fakat Ağırtaş

ve Çavuş (2022), Fidan ve Subaşı (2015), Koç ve Albayrak (2020) ise çalışmalarında öğretim elemanlarının, teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyinin, Prof. Dr., Doç. Dr., Dr. Öğretim Üyesi şeklinde görev yapan unvana göre daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu durumun farklı örneklem büyüklüğü ve araştırmanın yapıldığı yıllardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu araştırma sonuçlarına göre, akademisyenlerin dijitalleşme düzeylerinin sahip oldukları unvandan bağımsız olduğu saptanmıştır.

Akademisyenlerin Çevrim İçi Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Özyeterlikleri

Elde edilen sonuçlar kapsamında, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin genelde ve alt boyutlarda yüksek seviyede olduğu saptanmıştır. Alanyazında araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Bozoğlu & Yavuz, 2024; Kiler, 2022; Yılmaz, 2024). Ayrıca Aydın, Atabay ve Aydın (2021) ile Tatlı, Gülay ve Başdağ (2023) yaptıkları çalışmalarda, akademisyenlerin kendilerini yetersiz gördükleri ve kendi ihtiyaçlarına özgü hizmet içi eğitimlere ihtiyaçları oldukları sonucuna varmışlardır. Bu durum, aynı zamanda akademisyenler için kendilerine özgü eğitim ihtiyaçları bağlamında, özel iş başı eğitim ihtiyacına olan bir vurgudur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme süreçlerinde karşılaşılabilecekleri eksikliklere karşı yüksek bir öz yeterlik düzeyine sahip olduklarını ve bu eksiklikleri giderecek yeteneklere sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca akademisyenlerin sahip oldukları dijitalleşme durumlarının bazı demografik değişkenlere göre anlamlı farklılıklar gösterdiği görülmüştür.

Elde edilen sonuçları, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığını göstermektedir. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme özyeterliklerinin cinsiyet faktöründen bağımsız olarak hareket ettiği ve bu durumdan etkilenmediği sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucu, Bozoğlu ve Yavuz (2024), Şahin ve Atasoy (2018) ve Yılmaz (2024)'ın yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri sonuçlarla benzeşmektedir. Bu durum, kadın, erkek akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirme konusundaki yeterliklerinin benzer olduğunu ve farklı alanlarda çalışan akademisyenlerin de benzer düzeyde bilgi ve beceriye sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmada 35 yaş altı akademisyenler ile 41-46 arası yaşa sahip olan akademisyenler arasında çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterlikleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu; fakat diğer yaş grupları ile herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 41-46 Yaş grubundaki akademisyenlerin özyeterlik düzeyleri, 35 yaş altındaki bireylere kıyasla anlamlı olarak yüksektir. 46 üzeri yaşa sahip olan akademisyenler ile 35-40 ve 41-46 arası yaşa sahip olan akademisyenler arasında, çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterlikleri açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. 46 Yaş üstündeki akademisyenlerin özyeterlikleri, 35-40 yaş ve 41-46 yaş gruplarına göre anlamlı şekilde düşüktür. Bu durum, orta yaşlı akademisyenlerin çevrimiçi ölçme değerlendirme konusundaki deneyimlerinin ve öz güvenlerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Yaralı (2017) ve Yılmaz

(2024) yaptıkları çalışmalarda, yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna varmışlardır. Bu doğrultuda bu çalışmada elde edilen sonuç literatüre önemli katkı sunmaktadır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan akademisyenler ile 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan akademisyenler arasında çevrim içi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlilikleri açısından anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 21 Yıl ve üzeri kıdeme sahip akademisyenlerin özyeterlilik düzeyleri, 16-20 yıl kıdemi olanlara göre belirgin bir şekilde düşüktür. Ayrıca diğer kıdem yılları arasında ise herhangi bir farklılaşma görülmemektedir. Başkonuş (2018) ve Yılmaz (2024)'ın araştırmalarındaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bozoğlu ve Yavuz (2024), Gökbulut, Keserci ve Akyüz (2021) ve Şahin ve Atasoy (2018) ise araştırmalarında herhangi bir farklılık bulamamışlardır. Bu sonuçlar kapsamında uzun yıllardır akademik yaşamda bulunan akademisyenlerin çevrimiçi ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanma konusunda daha az deneyimli olmaları ya da bu araçlara uyum sağlamakta zorluk çekmeleri şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçları, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin çalışma alanlarına göre farklılık oluşturmadığını göstermektedir. Akademisyenlerin çevrimiçi ölçme değerlendirme özyeterlilikleri, çalıştıkları alanlardan etkilenmemektedir. Bozoğlu ve Yavuz (2024) ile Braley (2022)'in yaptıkları çalışmalardan ulaştıkları sonuçlar, bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Elde edilen sonuçlar, akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterliliklerinin unvanlarına göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Akademisyenlerin çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterlilikleri, sahip oldukları unvandan bağımsızdır. Alanyazında, bu sonucu destekleyecek ya da olumsuzunu ortaya koyacak herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu doğrultuda çalışmada elde edilen sonuç, diğer sonuçlarla birlikte literatüre önemli katkı sağlayabilir.

Araştırma, akademisyenlerin dijitalleşme düzeylerini ve çevrim içi ölçme değerlendirme konusundaki özyeterliliklerini çeşitli değişkenler açısından inceleyerek önemli sonuçlar ortaya koymuştur. Akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri ile çevrim içi ölçme değerlendirmeye yönelik özyeterlilikleri, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Özellikle yaş ve kıdem gibi değişkenlerin, her iki alanda da önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Akademisyenlerden, yaş ve kıdeme bağlı olarak, deneyimleri arttıkça öğreticilik rollerini daha fazla geliştirmeleri beklenir. Öğretim teknolojilerinde meydana gelen yeniliklerin yarattığı dijitalleşmenin de akademisyenlere, öğrenme öğretme süreçlerinde, öğrencilerini başarılı kılacak uygulamalar gerçekleştirme fırsatları verebileceği aşikârdır.

Sonuçlar, üniversitelerin dijitalleşme stratejileri geliştirirken akademisyenlerin farklı ihtiyaçlarını dikkate almalarının ne derece önemli olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca yaş ve kıdem gibi değişkenlerin dijitalleşme düzeyini etkileyebilmesi, farklı yaş ve deneyim gruplarına yönelik özel dijitalleşme stratejilerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Diğer taraftan çalışma alanlarındaki farklılıklar da her disiplinin kendine has ihtiyaçlarına yönelik çözümler üretilmesini zorunlu kılmaktadır.

Araştırma, üniversitelerin dijitalleşme sürecinde akademisyenlerin ihtiyaçları ve özelliklerini göz önünde bulundurarak daha etkili stratejiler geliştirmelerine yardımcı olacak önemli sonuçla ortaya koymaktadır. Özellikle öğretimde yeni teknoloji kullanımı ve çevrimiçi ölçme değerlendirme gibi alanlarda akademisyenlere yönelik desteklerin artırılması, dijitalleşme sürecinin başarısı açısından büyük bir öneme sahiptir.

Dünya çapında eğitim sistemlerinin geleneksel sürdürümü ve politikalarının değiştirilmesi bağlamında en köklü değişikliklerden biri Covid 19 Salgını olmuştur. Salgınla birlikte bütün dünya üzerinde geleneksel eğitim anlayışları yerini; büyük oranda uzaktan, online ya da çevrim içi olarak adlandırılan ve yoğunlukla dijital bir anlayışla gerçekleştirilen yeni öğrenme, öğretim süreçleri tasarımıyla yaklaşımlarına bırakmıştır. Bu süreçte daha çok bilişim teknolojileri ağırlıklı olarak sürdürülen öğretim süreçleri egemen olmuştur (Apriyanti, 2020; Deng & Liu, 2025; Hanham, Lee & Teo, 2021; Kilic, 2020; Sun & Rogers, 2021; Wang, Wang, Chen & Qin, 2020; Wang & Chu, 2023). Bütün dünyada eğitim sistemleri Covid 19 Salgını ile birlikte çok daha dijital teknoloji yoğunluklu bir öğrenme süreçleri dönemine girmiştir. Bu durum aynı zamanda geleneksel öğrenme öğretme yaklaşımlarının, ölçme değerlendirme sistemlerinin işlevlerini yitirdiği anlamı taşımaktadır. Üniversite yönetimleri, akademisyenlerin dijital çağın gerekliliklerine uygun bir biçimde yeni bir üniversite öğretim süreci yaratmak durumundadırlar.

Araştırma sonuçları doğrultusunda, araştırmacılar ve eğitim sistemi hakkında karar verici konumunda bulunanlar için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Akademisyenlerin farklı yaş ve deneyim gruplarına yönelik özel olarak yapılandırılmış, modüler hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda akademik personellerin ihtiyaçları doğrultusunda temel ve güncel dijital araçların kullanımını, yenilikçi dijital öğretim teknikleri, dijital mentorluk ve hibrit öğretim stratejilerine yönelik eğitimler ön planda tutulmalıdır.
- Akademisyenlere yönelik güncel ölçme araçlarını tanıtan ve kullanımına yönelik örnek uygulamaların yer aldığı periyodik eğitim programlarının planlanması ve uygulanması sağlanmalıdır.
- Akademisyenlerin dijital teknolojiye ilişkin tutumları, engelleri ve öğrenme deneyimlerinin derinlemesine analiz edileceği nitel araştırmaların yapılması önem arz etmektedir.

- Zaman sorunu yaşayan akademisyenler için kısa, odaklı ve ihtiyaca yönelik dijital eğitim modülleri (5–15 dakikalık mikro dersler) hazırlanmalıdır. Bu içerikler, asenkron erişimle kullanıma sunulmalı, güncel araçlarla zenginleştirilmelidir.
- Üniversite bünyesindeki her birimde alanına özgü dijital araçlar hakkında bilgi sahibi olan ve bu konuda destek sağlayabilecek mentorler belirlenmelidir. Bu mentorler, hem eğitsel danışmanlık sunmalı hem de kurum içi eğitimlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlamalıdır.
- Farklı yaş gruplarındaki akademisyenlerin dijital araçlara uyum süreçlerini etkileyen psikolojik ve sosyolojik faktörlerin (öz-yeterlik, motivasyon, teknoloji kaygısı vb.) derinlemesine incelendiği karma yöntemli çalışmalar önerilmektedir.
- Akademisyenlerin dijital öğretim yönetimi, öğretim tasarımı ve ölçme değerlendirme alanlarındaki yeterlik ve beceri düzeylerini ortaya çıkarmak için çoklu denetim mekanizmaları geliştirilmelidir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Araştırma, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İnsan Araştırmaları Eğitim Bilimleri Etik Kurulunun 28 Nisan 2023 tarihli ve 04/04 sayılı kararı onaylanmıştır.

Yazarların Katkı Oranı

Birinci yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40 oranındadır.

Çıkar Çatışması

Araştırmanın yazarları arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Ağırtaş, A. & Çavuş, H. (2022). Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumlarının incelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 36-52.
- Al-Hazza, T. C., & Lucking, R. (2017). An examination of preservice teachers' view of multiliteracies: Habits, perceptions, demographics and slippery slopes. *Reading Improvement*, 54(1), 32-43.
- Al-Zahrani, A. (2015). Toward digital citizenship: examining factors affecting participation and involvement in the Internet society among higher education students. *International Education Studies*, 8(12), 203-217.

- Apriyanti, C. (2020). Distance learning and obstacles during Covid-19 outbreak. *Jurnal Ilmiah Pendidikan Dasar*, 7(2), 68-83. <http://dx.doi.org/10.30659/pendas.7.2.68-83>
- Arkorful, V., Salifu, I., Arthur, F., & Abam Nortey, S. (2024). Exploring the nexus between digital competencies and digital citizenship of higher education students: a PLS-SEM approach. *Cogent Education*, 11(1), 1-20. <https://doi.org/10.1080/-2331186X.2024.2326722>
- Awaludin, A., Prayitno, H. J., & Haq, M. I. (2022). Using digital media during the COVID-19 pandemic era: Good online program in higher education. *Indonesian Journal on Learning and Advanced Education (IJOLAE)*, 5(1), 1-12. <https://doi.org/10.23917/ijolae.v5i1.19574>
- Aydın, M., Atabay, M., & Aydın, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan öğrencilerin yeterlilik durumlarının belirlenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 94-126. <https://doi.org/10.51948/auad.910592>
- Başkonuş, T. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme değerlendirmeye ilişkin tutum ve yeterliklerinin incelenmesi* (Tez No. 534413) [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Bayram, N. (2016). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş AMOS uygulamaları*. Ezgi Kitapevi.
- Bozoğlu, G. N., & Yavuz, E. (2024). Öğretim üyelerinin alternatif ölçme değerlendirmeye yönelik tutumları ile çevrimiçi ölçme değerlendirme öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (62), 2646-2661. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1397231>
- Brale, K. (2022). *Comparing the assessment knowledge and self-efficacy of science, technology, engineering, and mathematics faculty with faculty from other disciplines* (Thesis no. 29396313) [Doctoral dissertation, Walden University-Washington].
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. Baskı). Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2011). *Structural equation modeling with AMOS basic concepts, applications and programming (multivariate applications series)*. Routledge.
- Cao, J., Bhuvaneswari, G., Arumugam, T., & Aravind, B.R. (2023). The digital edge: Examining the relationship between digital competency and language learning outcomes. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-11.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev. Ed.). Eğiten Kitap.
- Çetin, O. (2016). Pedagojik formasyon programı ile lisans eğitimi fen bilimleri öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Education Faculty*, 18(2), 658-685. <https://dx.doi.org/10.17556/jef.01175>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve Lisrel uygulamalar*. Pegem Akademi Yayıncılık.

- Deng, Y. & Liu, H. (2025). To overcome test anxiety in on-line assessment: unpacking the mediator roles of techno competencies, teacher support, self-efficacy, and autonomy. *BMC Psychology*, 13(192), 1-20. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02545-y>
- Demir, E. (2015). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.
- Demirdöven, G. H., & Demir, S. (2023). Yabancı dil öğretiminde dijital ölçme ve değerlendirme. A. Okur, & G. H. Demirdöven (Ed.), *Yabancı dil olarak dijital Türkçe eğitimi* (1. baskı, s. 843-904) içinde. Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Dildeşmez, B., & Özbaş, M. (2024, September 18–21). *Yapay zekânın ölçme değerlendirmedeki yeri ve önemi [The place and importance of artificial intelligence in assessment and evaluation]*. In *International Education Congress 2024 (EDUCongress2024): Conference Abstract Book / Bildiri Özetleri Kitabı* (pp. 438–441). Dicle University. <https://educongress.org/tr/>
- Doğan, D. (2022). *Üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 724081) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi- Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Dolu, G. (2021). Determination of science teaching students learning of several concepts of radioactivity subject taught with emergency remote education and students' opinions on emergency remote education. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 4(4), 702-725. <https://doi.org/10.31681/jetol.1011437>
- Eijkelhof, B. H., Huysmans, M. A., Blatter, B. M., Leider, P. C., Johnson, P. W., van Dieën, J. H., & Van Der Beek, A. J. (2014). Office workers' computer use patterns are associated with workplace stressors. *Applied ergonomics*, 45(6), 1660-1667. <https://doi.org/10.1016/j.apergo.2014.05.013>
- Elçi, A., & Vural, M. M. (2017). Öğretim elemanı 4.0: Öğretim elemanının değişen rolü ve teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme. *Paper presented at the Mediterranean International Conference on Social Sciences by UDG*, 1(1), 494-498.
- Elmas, C., Aslan, O., & Can, M. H. (2021). Fen bilgisi öğretmen adaylarının informal öğrenme ortamları hakkındaki görüşleri: MTA gezi örneği. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 24-42.
- Erbir, M. (2021). Hemşirelik mesleğinde dijital okuryazarlık: Kayseri ili örneği. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 7(2), 336-352.
- Fidan, M., & Subaşı, Ş. (2015). Türkiye'deki muhasebe öğretim elemanlarının sayısal çağda teknoloji kullanımına ilişkin durum tespiti. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 85-112.
- Fuzi, S. F., Jama, S. R., Zainudin, S. N., Abdul Halim, B., Zahidi, N. E., Jusoh, N. & Wan Hassan, W. H. (2023). Examining demographic differences in online learning self-efficacy and online self-regulated learning. *Information Management and Business Review*, 15(3), 441-455. ISSN: 2220-3796
- Gorrell, A. (2023). The impact of digital transformation on academic work. *Studies in Technology Enhanced Learning*, 3(2), 2-19. <http://dx.doi.org/10.21428/8c225f6e.8efe18a1>

- Gökbulut, B., Keserci, G., & Akyüz, A. (2021). Eğitim fakültesinde görev yapan akademisyen ve öğretmenlerin dijital materyal tasarım yeterlikleri. *Journal of Social Sciences and Education*, 4(1), 11-24. <https://doi.org/10.53047/josse.917536>
- Gülbahar, Y. (2020). E-değerlendirme. K. Çağıltay, & Y. Göktaş (Ed.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri teoriler-araştırmalar-eğilimler* (3. baskı, s. 57-79) içinde. Pegem Akademi.
- Güney, B. (2017). Dijital bağımlılığın dijital kültüre dönüşmesi: Netlessfobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 207-213.
- Hanham, J., Lee, C. B. & Teo, T. (2021). The influence of technology acceptance, academic self-efficacy, and gender on academic achievement through online tutoring. *Computers & Education*, 172, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104252>
- Işık, B., Özdemir, N., & Kuşlu, S. (2021). Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki dönüşümler ışığında öğretim elemanlarının dijital okuryazarlık durumları. *International Journal of Human Sciences*, 18(3), 374-389. <https://doi.org/10.14687/jhs.v18i3.6131>
- İbili, H. (2022). *Çevresel faktörler ile okul yöneticilerinin değişim yönetimi ve teknolojik liderlik yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 726863) [Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-Erzincan]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Javier Aliaga, D., Silva Neyra, O. R., Calizaya Milla, Y. E. & Saintila, J. (2024). Academic self-efficacy and digital competence in a sample of university students. *Contemporary Educational Technology*, 16(4), 1-12. <https://doi.org/10.30935/cedtech/15601>
- Kaçan, A. & Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Karadağ, N. (2022). Dijital ölçme ve değerlendirme. V. T. Yüzer, & M. Kesim (Ed.), *Açık ve uzaktan öğrenmenin dijital dönüşüm boyutu* (1. baskı, s. 439-453) içinde. Pegem Akademi.
- Karagülle, H. (2024). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başarının ölçülmesi: Çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımı* (Tez No. 885269) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Yayınları.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N., & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274. <https://doi.org/10.26450/jshsr.1868>
- Kerres, M. (2020). Against all odds: Education in Germany coping with Covid-19. *Postdigital Science Education* 2(3), 690-694. <https://doi.org/10.1007/s42438-020-00130-7>
- Khalid, I. L., Abdullah, M. N. S., & Mohd Fadzil, H. (2024). A systematic review: Digital learning in STEM education. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology*, 51(1), 98-115. <https://doi.org/10.37934/araset.51.1.98115>
- Kiler, B. (2022). *Türkçe öğretmeni adaylarının çevrim içi ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik tutum ve öz yeterlik algılarının incelenmesi* (Tez No. 731753) [Yüksek lisans tezi,

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Çanakkale]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kilic, M. Y. (2020). Investigation of self-efficacy of teachers in high schools for measurement and evaluation. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi [Bayburt Faculty of Education Journal]*, 15(30), 307-328. <https://doi.org/10.35675/befdergi.686853>
- Kocatürk Kapucu, N., & Adnan, M. (2018). Uzaktan öğretimde çevrimiçi öğretmen başarısının değerlendirilmesi. *HAYEF Journal of Education*, 15(1), 7-20.
- Koç, A., Uzun, N. B., & Ünalı Coral, M. N. (2022). Çevrimiçi ölçme ve değerlendirmeye yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8(1), 99-110. <https://doi.org/10.24289/ijsser.1031155>
- Koç, P., & Albayrak, M. (2020). Akademisyen dijitalleşme ölçeği geliştirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(1), 41-53. <https://doi.org/10.24289/-ijsser.689262>
- Kokoç, M. (2020). Quizizz. Z. Tatlı (ed.), *Ölçme değerlendirmede web 2.0* (1. baskı, s. 38-57) içinde. Pegem Akademi.
- Kuluşaklı E. (2024). Distance learners' basic digital competence in higher education. *Journal of Higher Education and Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 14(2), 358-365. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1455479>
- Marsh, J., Hannon, P., Lewis, M., & Ritchie, L. (2017). Young children's initiation into family literacy practices in the digital age. *Journal of Early Childhood Research*, 15(1), 47-60. <https://doi.org/10.1177/1476718X15582095>
- Mcmillan, J., & Schumacher, S. (2014). *Research in education: Evidence-based inquiry* (7th ed.). Pearson Education.
- Mertoğlu, S. (2020). *Sağlık Çalışanlarının hastanelerde bilişim teknolojilerine yönelik tutumları ve hazırbulunuşluk seviyelerinin bireysel performansına etkisinin değerlendirilmesi* (Tez No. 616428) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özen, Y., & Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 394-422.
- Skulmowski, A., & Rey, G. D. (2020). COVID-19 as an accelerator for digitalization at a German university: Establishing hybrid campuses in times of crisis. *Human behavior and emerging technologies*, 2(3), 212-216. <https://doi.org/10.1002/hbe2.201>
- Sun, Y., & Rogers, R. (2021). Development and validation of the online learning self-efficacy scale (OLSS): A structural equation modeling approach. *American Journal of Distance Education*, 35(3), 184-199. <https://doi.org/10.1080/08923647.2020.1831357>
- Şahin, M., & Atasoy, E. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin alternatif ölçme-değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 18-33. <https://doi.org/10.29065/usakead.346287>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.

- Tatlı, Z., Gülay, A., & Başdağ, O. (2023). Acil uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenlerin değerlendirmeleri: Tarama çalışması. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 4(2), 469-493. <https://doi.org/10.54637/ebad.1344976>
- Traxler, J. (2018). Distance Learning-Predictions and possibilities. *Education Sciences*, 8(1), 35. <https://doi.org/10.3390/educsci8010035>
- Turhan, F. H. (2023). Farklı disiplinlerdeki akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri; spor bilimleri akademisyenlerine bir bakış. *Journal of Global Sport and Education Research*, 6(2), 84-95. <https://doi.org/10.55142/jogser.1341620>
- Tutar, Ö. F. (2022). *Spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin dijitalleşme düzeylerinin akademik performansına etkisi* (Tez No. 734788) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Türker, M. (2018). Dijitalleşme sürecinde küresel muhasebe mesleğinin yeniden şekillenmesine bakış. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(1), 202-235.
- Ulfert Blank, A.S. & Schmidt, I. (2022). Assessing digital self-efficacy: Review and scale development. *Computers & Education*, 191, 1-23. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104626>
- Wang, Y., Wang, Y., Chen, Y., & Qin, Q. (2020). Unique epidemiological and clinical features of the emerging 2019 novel coronavirus pneumonia (COVID-19) implicate special control measures. *Journal of Medical Virology*, 92(6), 568-576. <https://doi.org/10.1002/jmv.25748>
- Wang, Z. & Chu, Z. (2023). Examination of higher education teachers' self-perception of digital competence, self-efficacy, and facilitating conditions: an empirical study in the context of China. *Sustainability*, 15, 1-22. <https://doi.org/10.3390/su151410945>
- Yavuzalp, N., & Bahcivan, E. (2020). The online learning self-efficacy scale: Its adaptation into Turkish and interpretation according to various variables. *The Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(1), 31-44.
- Yılmaz Karakuş, T. (2020). Dijital haklar ve sorumluluk. Ş. Sağiroğlu, H. İ. Bülbül, A. Kılıç, & M. Küçükali (Ed.), *Dijital okuryazarlık: Araçlar, metodolojiler, uygulamalar ve öneriler* (1. baskı, s. 127-180) içinde. Nobel Yayınları.
- Yılmaz, B. (2024). *Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri kapsamında teknolojik pedagojik alan bilgisi (tpab) ile çevrimiçi ölçme ve değerlendirmeye yönelik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 902840) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yılmaz, G. (2022). *Müzik eğitiminde dijital okuryazarlık* (Tez No. 740899) [Yüksek lisans tezi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yılmaz, H., Başat, H. T., & Özer, E. (2020). Öğretim elemanlarının öğretim materyallerinde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımlarına yönelik bir araştırma: Afyon MYO örneği. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(21), 43-59.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 815-824. <https://doi.org/10.16916/aded.593579>

YÖK. (2019). Yök'ün "Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi"nde İmzalar atıldı. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/agri-dijital-donusum-tanitim-toplantisi.aspx> adresinden 25 Ocak 2025 tarihinde alındı.

Zhao, Y., Pinto Llorente, A. M., & S´anchez G´omez, M. C. (2021). Digital competence in higher education research: A systematic literature review. Article 104212. *Computers & Education*, 168, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104212>

Extended Abstract

Developments in education and the effective use of technology have made distance education important (Kaçan & Gelen, 2020). Many universities have distance education infrastructure in different ways, and universities with infrastructure carry out a systematic and designed teaching process with classical distance education (Skulmowski & Rey, 2020). Among these methods, online assessment and evaluation methods have come to the fore in order to monitor the progress of students, to evaluate, to give instant feedback, and to check whether the goals of the curriculum have been achieved (Demirdöven & Demir, 2023). Many scientific studies examining online measurement and evaluation tools used in online learning show that these methods have benefits and conveniences (Karagülle, 2024). In order for measurement and evaluation methods, which have such an important place in online education, to be designed and used correctly, academicians who will carry out these activities must have the necessary digital competencies (Karadağ, 2022). As a result, the efficiency and feedback of online education and training practices are directly related to the use of the right online assessment and evaluation methods. Determining the right methods and techniques is of great importance for the development and academic success of students. Therefore, the identification, design and effective use of accurate and effective online assessment and evaluation tools are directly related to the digitalization status of academics. In this direction, the aim of the study is to examine the digitalization levels of academicians and their self-efficacy in online measurement and evaluation in line with certain demographic variables. In the literature review, it has been determined that there are few national and international studies on the digitalization status of academicians and their online assessment and evaluation self-efficacy. In this direction, it is thought that the data on the digitalization status of academicians and the demographic variables according to which their online assessment and evaluation self-efficacy differ will contribute significantly to the literature.

Within the scope of the study, descriptive and relational survey model, which is one of the quantitative research methods, was used. The universe and sample of the study consists of academicians working at Erzincan Binali Yıldırım University in the 2023-2024 academic year. The study group of the research consists of 278 academic staff. Within the scope of the research, in addition to personal information, a data collection tool was used to measure the digitalization status of academics and their self-efficacy towards online assessment and evaluation. With the analyzes made

within the scope of the study, it was seen that the Cronbach's α values of the scales were above .700. Accordingly, it can be said that the scales are reliable. In the examinations, it was seen that the skewness and kurtosis values in the general and sub-dimensions of the data were between -1 / 1. In this context, one-way analysis of variance (ANOVA) was performed on the data with arithmetic mean, standard deviation, t-test for independent samples. In the interpretation of the analyzes, $p < .05$ value was taken into account as the significance level.

Within the scope of the findings obtained, it has been concluded that the digitalization status of academicians is at a good level in general and sub-dimensions. It is seen that the digitalization status of academics does not differ significantly according to their gender and the titles they have. The differences in the digitalization levels of academics according to age groups draw attention as an important finding. There are significant differences in the digitalization status of academics under the age of 35 and over the age of 46 according to the age of 35-40 and 41-46. However, there was no difference between the digitalization status of academics under the age of 35 and over the age of 46. In the study, significant differences were reached between academicians with a seniority of 21 years or more and academicians with a seniority of 0-5 years, 6-10 years, 11-15 years and 16-20 years in terms of digitalization status. In addition, significant differences have been reached between academicians working in the field of health sciences and academicians working in the field of technical sciences in terms of digitalization status. However, no significant difference has been found among other fields of study in terms of digitalization status. It has been concluded that the online measurement and evaluation self-efficacy of academicians is at a high level in general and sub-dimensions. In addition, it is seen that the online measurement and evaluation self-efficacy of academicians does not differ significantly according to their gender, field of study and titles. In the study, it was concluded that there were significant differences between academicians under the age of 35 and academics between the ages of 41-46 in terms of their self-efficacy for online measurement and evaluation, but there was no difference with other age groups. According to another result, it was concluded that there were significant differences between academicians with 21 years or more of seniority and academicians with 16-20 years of seniority in terms of their self-efficacy for online measurement and evaluation. In addition, there is no significant difference between other seniority years.

As a result, this study revealed important findings by examining the digitalization levels of academicians and their self-efficacy in online assessment and evaluation in terms of various variables. These findings highlight how critical it is for universities to consider the diverse needs of academics when developing digitalization strategies. In addition, the fact that variables such as age and seniority can affect the level of digitalization shows that special digitalization strategies should be developed for different age and experience groups. In addition, the differences in the fields of study necessitate the production of solutions for the unique needs of each discipline. This

study provides important data that will help universities develop more effective strategies by considering the needs and characteristics of academics in the digitalization process. Increasing support for academics, especially in areas such as the use of technology in education and online measurement and evaluation, is of great importance for the success of the digitalization process.